

Ceaslovul – mistagogia sfințirii timpului zilnic

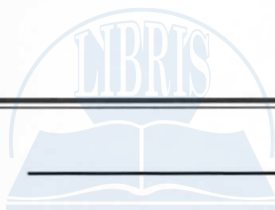
„Iată acum vreme potrivită, iată acum **ziua mântuirii...**”
(2 Corinteni 6, 2)

Ceaslovul, numit în vechime și *Ceasoslov* sau *Orologhion*, este cartea de cult ortodoxă în care se cuprind, cu prioritate, *slujbele săvârșite zilnic, la ore statornicite*, amintind de multe dintre evenimentele legate de istoria mântuirii. Prin rugăciunile și slujbele din *Ceaslov*, Biserica urmărește *sfințirea timpului*, aducând în fiecare zi laude lui Dumnezeu Cel Unul Sfânt, asemenea cetelor îngerești.

Urmând îndemnul Mântuitorului Iisus Hristos: *Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită!* (Matei 26, 40), precum și sfatul marelui Apostol Pavel: *Rugați-vă neîncetat!* (1 Tesaloniceni 5, 17), creștinii, încă din vremurile apostolice, și-au rânduit viața în jurul momentelor de rugăciune. *Faptele Apostolilor* amintesc despre adunarea ucenicilor lui Iisus la rugăciune *în ceasul al treilea* (cf. *Fapte* 2, 15), despre rugăciunea Apostolului Petru *la ceasul al șaselea* în Iope (cf. *Fapte* 10, 9), despre participarea la rugăciunea din templu *la ceasul al nouălea* din zi (cf. *Fapte* 3, 1), precum și despre laudele înălțate lui Dumnezeu *la miezul nopții* în

temniță de Apostolii Pavel și Sila (cf. *Fapte* 16, 25). *Didahia celor 12 Apostoli*, scriere creștină din secolele I-II, recomanda creștinilor să se roage *de trei ori pe zi*. În secolul al treilea, apologetul Tertulian amintește despre *rugăciunile de dimineață și de seară*, pe care le săvârșeau creștinii, dar și de *alte momente de rugăciune*, care aveau însă caracter facultativ (*De oratione* 23, 25, în *P.L.* I, 1191-1193). *Tradiția apostolică*, atribuită Sfântului Ipolit, episcopul Romei (sec. al III-lea) amintește deja de *șapte momente de rugăciune într-o zi și o noapte* (cap. 41), cum face și scrierea *Constituțiile apostolice* (cap. 8, 34), păstrată în forma ei de la sfârșitul veacului al IV-lea, când putem vorbi despre generalizarea în lumea creștină a numărului de *șapte Laude*, după cuvântul psalmistului David: *De șapte ori pe zi Te-am lăudat, Doamne* (*Psalm* 118, 164). Odată cu înflorirea monahismului, îndemnul: *Rugați-vă neîncetat!* este împlinit la măsura lui maximă prin practicarea, în afara orelor de slujbă, a *rugăciunii lui Iisus*, sau a *rugăciunii minții*, pe care monahul, dar și orice creștin râvnitor, o rostește în toată vremea și în tot locul.

Cel ce participă la slujbele celor *șapte Laude* este introdus tainic în „*timpul mântuirii*”, prin *unirea harică a omului din istorie cu Dumnezeu Cel veșnic*. Astfel, ziua liturgică începe de seara, prima slujbă din acest ciclu fiind *Vecernia*. Acest fapt ne învață că *timpul mântuirii* este diferit de timpul vieții căzute în păcat sau al uitării de Dumnezeu, adică *mântuirea este ridicare din păcat și comuniune cu Dumnezeu Cel Unul Sfânt*. Dumnezeu a chemat lumea de la neființă la ființă și o călăuzește spre lumină: *Și a fost seară și a fost dimineață: ziua întâi* (*Facere* 1, 5). *Vecernia* simbolizează crearea lumii (prin *Psalmul* 103, al creației) și perioada Vechiului Testament (prin imnul *Acum liberează...*), iar *Utrenia* semnifică venirea în lume a lui Hristos, *Soarele dreptății* (*Maleahi* 3, 20) și *Răsăritul Cel de sus* (*Luca* 1, 78), prin *Cântarea*

Născătoarei de Dumnezeu (cf. Luca 1, 46-55) și prin imnul îngerilor la Nașterea Domnului: *Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace...* (Luca 2, 14). Ciclul celor șapte *Laude* ne face să comemorăm și principalele momente ale vieții Domnului nostru Iisus Hristos: *Nașterea* (Utrenia), *Pătimirile* (Ceasurile întâi și al treilea), *Răstignirea* (Ceasul al șaselea), *Moartea pe Cruce* (Ceasul al nouălea), *Coborârea de pe Cruce* (Vecernia), *Punerea în mormânt* (Pavecernița), *Pogorârea la iad* (Miezonoaptea) și *Învierea* (iarăși Utrenia), dar și evenimentul *Pogorârii Sfântului Duh* (Ceasul al treilea). De asemenea, trecerea de la noapte la zi amintește, prin slujbele din acest interval, îndemnul Mântuitorului la veghea *eshatologică*, miezul nopții amintind de *a doua venire* a Marelui Hristos (cf. Matei 25, 6), iar Utrenia de *Dreapta Judecată* (prin cei șase psalmi, ai judecății) și de intrarea în veșnica bucurie a Împărăției cerurilor (exprimată prin *Doxologia mare*). Prin urmare, credinciosul, care este prezent și activ cu luare-aminte la aceste sfinte slujbe, **participă tainic la întreaga istorie a mântuirii, de la crearea lumii și apoi căderea omului în păcat, până la mântuirea omenirii în Hristos și așteptata venire a Lui întru slavă.** Această participare este *un parcurs mistagogic*, realizat prin folosirea de texte biblice (îndeosebi psalmi) și innografice semnificative, care introduc pe omul credincios în comuniune cu Hristos, Cel ce „*ieri și azi și în veci este același*” (Evrei 13, 8).

Deci, *Ceaslovul* este o comoară spirituală care, prin cadența sau ritmul rugăciunilor zilnice, *orientează viața omului pe pământ spre lumina și bucuria cerească a vieții veșnice din Împărăția Preasfintei Treimi.*

Rostirea zilnică a *Laudelor bisericești* este o îndatorire a fiecărui monah, după *Regulile monahale* ale Sfinților Părinți. Totodată, participarea la cele *șapte Laude* este cerută, potrivit îndrumărilor din *Liturghier*, fiecărui cleric și credincios care

urmează să primească Sfânta Împărtășanie sau Euharistie, constituind o necesară și mult folositoare pregătire duhovnicească. De aceea, *Ceaslovul* cuprinde și rugăciunile care sunt citite înainte și după dumnezeiasca Împărtășire, ca și alte *Canoane de rugăciune* care însoțesc de obicei această pregătire a sufletului creștinului pentru întâlnirea lui cu Hristos, Izvorul vieții veșnice.

Binecuvântăm cu bucurie, în acest *An omagial Euharistic — 2014*, apariția acestei noi ediții a *Ceaslovului*, atent diortosită și completată cu necesare precizări tipiconale, atât pentru săvârșirea celor *șapte Laude* în cultul public, cât și pentru citirea lor de către clerici, monahi și credincioși mireni, în particular. În concluzie, *Ceaslovul* va fi totdeauna un folositor îndrumar de rugăciune pentru clerici, monahi și mireni, întrucât acesta îndeamnă pe toți la rugăciune neîncetată și viețuire sfântă în fiecare zi, spre dobândirea mântuirii în iubirea milostivă a Preasfintei Treimi și în bucuria negrăită a Sfinților.

† DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

RUGĂCIUNILE DIMINEȚII

Sculându-te din somn, fără lene și cu mintea trează, să te depărtezi de așternut și îndată să te închini de trei ori, zicând:

Slavă Ție, Dumnezeuul nostru, slavă Ție.

După aceasta, să stai puțin în tăcere, până se vor liniști toate simțurile tale și atunci să faci trei închinăciuni până la pământ și, dacă ești preot, să zici:

Binecuvântat este Dumnezeuul nostru totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Iar dacă nu ești preot, să zici:

Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, miluiește-ne pe noi. Amin.

Și se zic *Rugăciunile începătoare*:

Slavă Ție, Dumnezeuul nostru, slavă Ție.

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul adevărului, Care pretutindenea ești și toate le plinești, Vistierul bunătăților și Dătătorule de viață, vino și Te sălășluiește întru noi și ne

curățește pe noi de toată întinăciunea și mântuiește, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeu, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi (de trei ori, cu trei închinăciuni).

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluiește-ne pe noi. Doamne, curățește păcatele noastre. Stăpâne, iartă fărădelegile noastre. Sfinte, cercetează și vindecă neputințele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluiește (de trei ori), Slavă... Și acum...

Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău, vie împărăția Ta, facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pământ. Pâinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi, și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel viclean.

Preotul, dacă este, zice ecfonisul:

Că a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Iar dacă nu este preot de față, se zice:

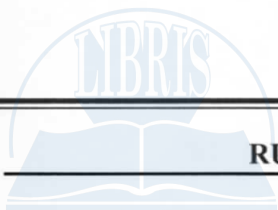
Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, miluiește-ne pe noi. Amin.

Apoi aceste Tropare treimice:

Sculându-ne din somn, cădem înaintea Ta, Bunule, și cântare îngerească strigăm Ție, Puternice: Sfânt, Sfânt, Sfânt ești, Dumnezeuule; pentru rugăciunile îngerilor Tăi, miluiește-ne pe noi.

Slavă...,

Din pat și din somn m-ai ridicat, Doamne; mintea mea o luminează, inima și buzele mele le deschide ca să Te laud pe

Tine, Sfântă Treime: Sfânt, Sfânt, Sfânt ești, Dumnezeu; pentru rugăciunile tuturor sfinților Tăi, miluiește-ne pe noi.

Și acum...

Fără de veste Judecătorul va veni și faptele fiecăruia se vor descoperi. Ci cu frică să strigăm în miezul nopții: Sfânt, Sfânt, Sfânt ești, Dumnezeu; pentru Născătoarea de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi.

Doamne, miluiește (de 12 ori), apoi rugăciunea aceasta:

Din somn sculându-mă, mulțumesc Ție, Preasfântă Treime, că, pentru multa Ta bunătate și pentru îndelunga Ta răbdare, nu Te-ai mâniat pe mine, leneșul și păcătosul, nici nu m-ai pierdut pentru fărădelegile mele, ci ai arătat iubire de oameni, după obicei; și, întru deznădăjduire zăcând eu, m-ai ridicat, ca să slăvesc puterea Ta dis-de-dimineată. Deci, acum luminează-mi ochii gândului, deschide-mi gura, ca să cuget la cuvintele Tale, să înțeleg poruncile Tale, să fac voia Ta, să-Ți cânt întru mărturisirea inimii și să laud preasfânt numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Altă rugăciune:

Slavă Ție, Împărate, Dumnezeu atotputernice, Care, cu purtarea Ta de grijă cea dumnezeiască și de oameni iubitoare, m-ai învrednicit pe mine, păcătosul și nevrednicul, a mă scula din somn și a dobândi intrare în sfântă casa Ta. Primește,